

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА БОРА ЗА 2020. ГОДИНУ

I РЕЗИМЕ

Град Бор израђује и реализује годишње локалне акционе планове запошљавања почев од 2013.године. Евалуацијом је утврђено да су њиховом реализацијом постигнути позитивни ефекти на запошљавање.Из тог разлога се приступило изради локалног акционог плана запошљавања-ЛАПЗ-а за 2020.годину.

У припреми ЛАПЗ-а су учествовали сви релевантни актери града и то: представници градске управе града Бора, Локални савет за запошљавање, Филијала Националне службе за запошљавање, Канцеларија за локални економски развој, представник Омладинске организације и други.

ЛАПЗ 2020. за град Бор је основни инструмент активне политике запошљавања на подручју града Бора у 2020.години и њиме се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати како би се постигли постављени циљеви и омогућило одрживо повећање запослености.

ЛАПЗ 2020. је у складу са Националним акционим планом запошљавања за 2020. годину – НАПЗ, Стратегијом локалног одрживог развоја 2011-2021, Стратешким планом за социјалну политику града Бора 2019-2023 и другим развојним документима града.

Након анализе свеукупне ситуације у граду, дошло се до следећих закључака који су утицали на израду ЛАПЗ-а:

- У 2020.години неће бити значајнијег повећања нових радних места у рударству и у другим областима.Нови капацитети у рударству ће се активирати у 2021.години па се тек онда очекује запошљавање већег броја радника.
- Нису најављена значајнија отпуштања радника и не очекује се велики прилив вишкова запослених у овој години
- Приватни сектор је и даље неразвијен и у заостатку у односу на окружење (у укупном запошљавању учествује са свега 13 %)
- Незапосленост је и поред смањења велика (4.306 лица на евиденцији НСЗ)
- Велико учешће радног континента становништва (29.951 лица тј. 66,17% укупног становништва града према подацима РЗС за 2018.годину)

Полазећи од претходних закључака, ЛАПЗ за 2020.годину предвиђа следеће приоритете:

- 1.подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица
- 2.унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и
- 3.унапређење институција запошљавања

Реализација постављених приоритета ће се финансирати на следећи начин:

- Средствима из буџета града Бора у износу од 30.000.000,00 динара
- Средствима из буџета Републике суфинансирањем појединих мера
- Средствима из буџета Републике кроз редовне јавне позиве НСЗ
- Додатним наменским средствима из буџета Града
- Донацијама и др.

У току спровођења ЛАПЗ-а вршиће се континуирано праћење реализације и према потреби предузимати одговарајуће мере да се ЛАПЗ успешно реализује.

Очекивани резултати су: смањење незапослености, повећање запослености и јачање приватног сектора.

II РЕАЛИЗАЦИЈА ЛАПЗ ЗА 2019. ГОДИНУ

Локални план запошљавања за 2019. годину предвидео је 3 групе приоритета и то:

1. подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица
2. унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и
3. унапређење институција запошљавања

Сагледавањем постигнутих ефеката, може се рећи да је ЛАПЗ за 2019. годину успешно реализован.Посматрано по приоритетима то изгледа овако:

- Подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРИОРИТЕТНИХ МЕРА ЗА 2019.ГОДИНУ				
Мера/активност	Број лица	Носиоци активности	Извор финансирања	Износ средстава
1.Мере које је суфинансирала Република Србија				
1.1. Субвенција за самозапошљавање	33 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет града	3.663.000,00
			Буџет РС	2.997.000,00
2.Мере које је самостално финансирао град Бор				
2.1. Стручна пракса	45 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет града	7.500.000,00
2.2.Јавни радови	147 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет града	17.500.000,00
УКУПНО;		ЛСЗ, Филијала Бор	Буџет града	28.663.000,00
			Буџет РС	2.997.000,00
СВЕГА:	225 лица			31.660.000,00

- За самозапошљавање из градског буџета за 2019.годину је утрошено 3.663.000,00 динара.Ова мера је била суфинансирана из републичког буџета са још 2.997.000,00 динара тако да је укупан износ за самозапошљавање био 6.660.000,00 чиме се самозапослило 33 лица.

- Из средстава републичког буџета субвенцију за samozapošljavanje је добило 13 лица што износи 2.600.000,00 динара.
- Из средстава републичког буџета субвенцијом за отварање нових радних места уполсено је 20 лица (од чега 3 особе са инвалидитетом) што износи 3.150.000,00 динара.
- За јавне радове је из буџета Града издвојено 17.500.000,00 динара. Овим средствима је радно ангажовано 147 лица.
- Редовним јавним позивом НСЗ на јавним радовима је ангажовано 26 особа са инвалидитетом за које је утрошено 3.856.845,00 динара.

- У 2019. години град Бор је самостално финансирао стручну праксу младих образованих незапослених лица. Из градског буџета је за те сврхе издвојено 7.500.000,00 динара. Филијала НСЗ је пружала стручну и техничку подршку. У меру је било укључено 45 лица и то: са средњом стручном спремом 20 лица, са вишом стручном спремом 3 и са високом стручном спремом 22 лица. Реализација мере је још у току.

- Стручна пракса је финансирана и кроз редовни јавни позив НСЗ из републичког буџета. Укључено је 39 лица што укупно кошта 7.296.000,00 динара. По стручној спреми највише је било лица са високом стручном спремом и то 20, са средњом 17 (1 ОСИ) и са вишом 2 лица.

- По редовном Јавном позиву је укључено 8 лица у програм стицања практичних знања и за ову меру је резервисано 2.002.500,00 динара. Од укупног броја, 6 лица је са средњом стручном спремом а 2 је неквалификованих.

- Из средстава републичког буџета преко НСЗ је финансиран и програм за приправнике у који су укључена 5 лица са средњим нивоом квалификације и 2 лица са високим и за које је ангажовано 3.923.000,00 динара.

- НСЗ је у 2019. години организовала и обуке за незапослена лица у које је било укључено укупно 45 лица од којих је 5 ОСИ:

- Обука за пица мајстора за 6 лица,
- Обука за пекара за 6 лица,
- Обука за фризер за 7 лица,
- Обука за физичко техничко обезбеђење за 14 лица,
- Обука за завариваче за 7 лица и
- Обука за помоћнике столара за 5 ОСИ

- У 2019. години је у Бору одржан један сајам за запошљавање и реализоване су и друге мере из програма НСЗ као што су: клуб за тражење посла, обуке за предузетништво, обуке за активно тражење посла, програм менторинга, мотивационе обуке итд.

2. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Реализација функционалног основног образовања одраслих реализована је у ОШ „Вук Караџић“ обухватом 45 лица.

Уписна политике средњих школа усклађена је у великој мери са потребама послодавца и развоја привреде. Посебно је настављен развој дуалног образовања.

Стручна пракса ученика и студената је реализована у складу са плановима и програмима образовања.

У школској 2018/19 стипендирано је укупно 44 стипендиста из средстава буџета града Бора.

Каријерно саветовање односно професионална оријентација одвијала се у основним школама кроз деловање посебних тимова. У средњим школама нарочито је била значајна активност у Техничкој школи, која је формирала посебан Каријерни центар. На Техничком факултету каријерно саветовање се одвијало преко заједничког Центра за каријерно саветовање на нивоу Београдског универзитета. У области професионалне оријентације деловала је и филијала Националне службе запошљавања у Бору, као и Канцеларије за младе града Бора.

Као посебан облик професионалне оријентације младих, град Бор је подржао одржавање 8 по реду фестивала природних и техничких наука у Бору, који је карактеристичан по масовном учешћу ученика и наставника свих образовних институција из Бора, као и низа стручних институција, јавних предузећа и установа града.

Ради идентификовања и подстицања младих талената из основних и средњих школа у Бору је наставио да делује Регионални центар за таленте.

Филијала НСЗ у Бору је у 2019. години одржала 5 обука за потенцијалне будуће предузетнике које је успешно завршило 75 незапослених лица а информативно саветодавне услуге ја користило око 200 лица.

У Бору је у 2019. формирана Регионална инжењерска комора за задатком да подстиче развој инжењерских знања.

При Техничкој школи Бор деловао је у 2019. Регионални центар за континуирано образовање одраслих који је углавном реализовао обуке ван територије града Бора.

3. Унапређење институција запошљавања

Градска управа Бор, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места образовала је посебну **Канцеларију за локални економски развој** која се бави израдом стратешких докумената у сарадњи са стручним лицима из одређених области, учествује у изради пројеката којима се подстиче економски развој, сарађује са јавним предузећима и установама у циљу израде пројеката, сарађује са невладиним организацијама. Канцеларија је обављала стручне и административне послове у вези и реализације два Конкурса за Јавне радове и Стручну праксу у 2019. години.

Подршку активностима у локалној заједници дала је **филијала Националне службе за запошљавање Бор**, што је допринело успешној припреми и реализацији ЛАПЗ за 2019. годину. Филијала је спровела меру samozapošljavanja, а у спровођењу мера Јавних радова и стручне праксе била је техничка подршка Канцеларији за локални економски развој..

Локални савет запошљавања града Бор (ЈАПЗ) је у 2019. години одржао ј 4 седнице на којима је припремао ЈАПЗ, доносио и пратио реализацију спровођења активних мера политике запошљавања утврђених у ЈАПЗ за 2019.годину.

У локалној заједници града Бора делује **Бизнис инкубатор центар** који већ годинама послује пуним капацитетом .Од 10 места Бизнис инкубатор центра 1 је започео инкубациони период у претходној 2019.години, а 1 место преостало биће попуњено у 2020. години јер има доста заинтересованих лица. Остали закупци су на другој, трећој или четвртој години закупа, колико и траје инкубациони период.

Бизнис инкубатор центар има мањак просторног капацитета, односно мањак локала за издавање, а присутна је велика потражња. Једна од активности Бизнис инкубатор центра је и пројекат Технолошког инкубатора у Бору као вид подршке развоју сектора МСП и научно истраживачким институцијама у региону.

Канцеларија за младе града Бора активно је укључена у програм професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања младих, као и у праћење дела Локалног плана за младе који се односи на запошљавање младих.

III СТРАТЕШКА ДОКУМЕНТА ГРАДА БОРА О ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА

Полазећи од значаја решавања проблема незапослености и већег запошљавање у Бору, у важећим стратешким документима Града Бора донетих у протеклом периоду (Стратегија локалног одрживог развоја 2011-2021, Стратешки план за социјалну политику за период 2019-2023.) изричито је наглашен приоритет повећања запослености, а тиме и решавања низа других развојних и социјалних проблема.

Крајем 2018. усвојен је нови **Стратешки план за социјалну политику града Бора за период 2019-2023.** године који је изричито нагласио приоритет повећања запослености у функцији унапређења квалитета живота грађана и развоја локалне заједнице. Стратешки план је дефинисао више оперативних циљева ради реализације утврђеног приоритета повећања запослености са низом конкретних међуциљева и активности:

- Повећана запошљивост младих, старијих, жена, ОСИ, Рома, избеглица и ИРЛ лица, повратника реадмисијом, становника са села, као и осталих незапослених из рањивих група као и из групе дуготрајно незапослених

- Повезивање образовања и запошљавања

- Унапређење рада Локалног савета за запошљавање

- Развој услуга филијале НСЗ према специфичним потребама града/локалне заједнице

Град Бор има **Локални акциони план за младе за период 2018-2022. године** у коме су сагледани актуелни проблеми запошљавања и утврђени приоритетни правци и мере за решавање незапослености младих.

Локални план запошљавања за 2020. годину ће конкретизовати и разрадити циљеве и приоритете из наведених докумената, као и циљеве и приоритете Националне стратегије запошљавања и Националног плана запошљавања за 2020 годину полазећи од анализе стања на основу реалних података, и могућности економског и друштвеног развоја града и шире заједнице.

За реализацију циљева и мера предвиђених Локалним акционом планом запошљавања средства за подстицај запошљавања обезбеђују се у буџету Града Бора а за други део конкурише се за средства републичког буџета. Преласком на концепт тзв. програмског буџета, створили су се услови за лакше издвајање и пораст средстава из године у годину .

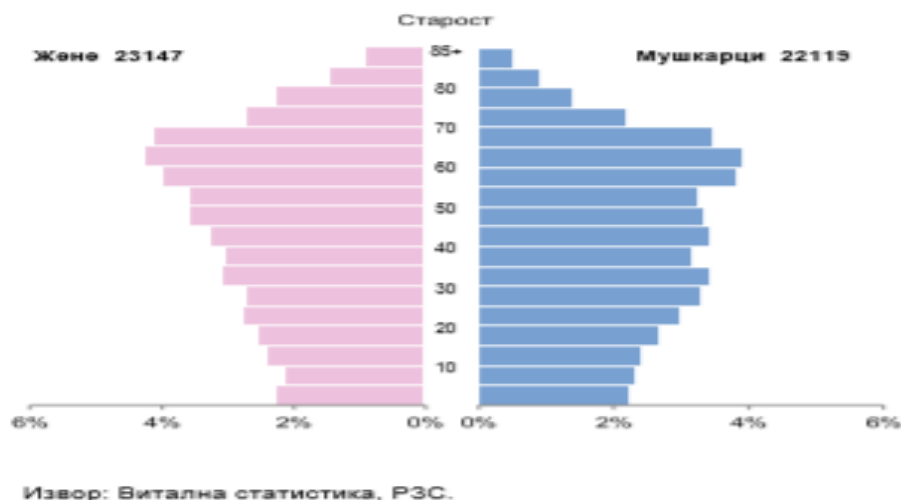
IV АНАЛИЗА ЛОКАЛНЕ СИТУАЦИЈЕ И ТРЕНДОВА

Демографски подаци

За Републику Србију је карактеристичан дугогодишњи негативан тренд природног прираштаја, интензивно демографско старење и висока просечна старост становништва.Према класификацији Уједињених Нација у стадијуму демографске старости се налазе све популације код којих је удео лица старијих од 65 година преко 7%.Пројекције Републичког завода за статистику које су урађене за период 2011-2041 године, показују да ће се процес демографског старења наставити.Треба узети у обзир и све већи одлазак младих образованих људи из земље.

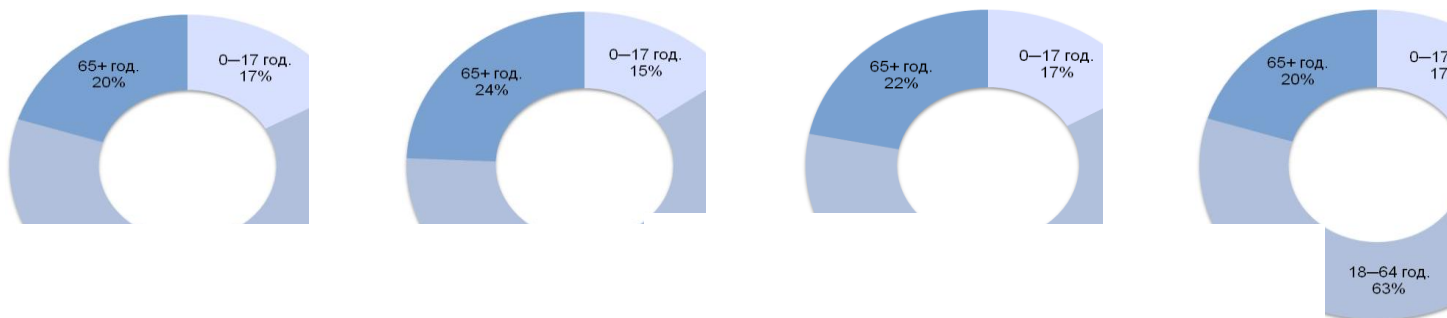
Према подацима Републичког завода за статистику Србије из 2018. године, у Бору живи 45.266 становника подељених у 14 насеља на површини од 856 км квадратних. Од тог броја становника 23.147 чине жене, а 22.119 су мушкарци. Густина насељености износи 53 становника по км2 а просечна старост становника је 43,5 године.Стопа живорођених је 7,8, стопа умрлих је 16,2 стопа негативног природног прираштаја је -8,4 што је више за 3 од просека Републике Србије. Просечан број чланова домаћинства је 2,84 а то је за 0,04 % мање од републичког просека.

Становништво по петогодишњима и полу, 2018.

По годинама старости у укупном броју становника преовлађује старосна група од 18 до 64 године која износи 63% од укупног броја становника или 28.517 лица. То је на нивоу републичког просека, за 2 процента изнад просека региона Јужне и Источне Србије и изнад просека за борску област. Старосна група од 65 година па навише заузима 20% од укупног становништва тј. 9.053 становника и у радњу је са просеком Републике, за 2 процента мања од просека Региона и за 4 процента од борске области. Најмањи део заузимају најмлађи, старосна група од 0 до 17 година и то укупно 17 процената или 7.695 лица што је на нивоу републичког просека и просека Региона а за 2 процента већа од просека борске области.

Становништво према старосним групама: 2018. година

Становништво према старосним групама – Град Бор

Становништво према старосним групама – Борска област

Становништво према старосним групама – Регион јужне и источне Србије

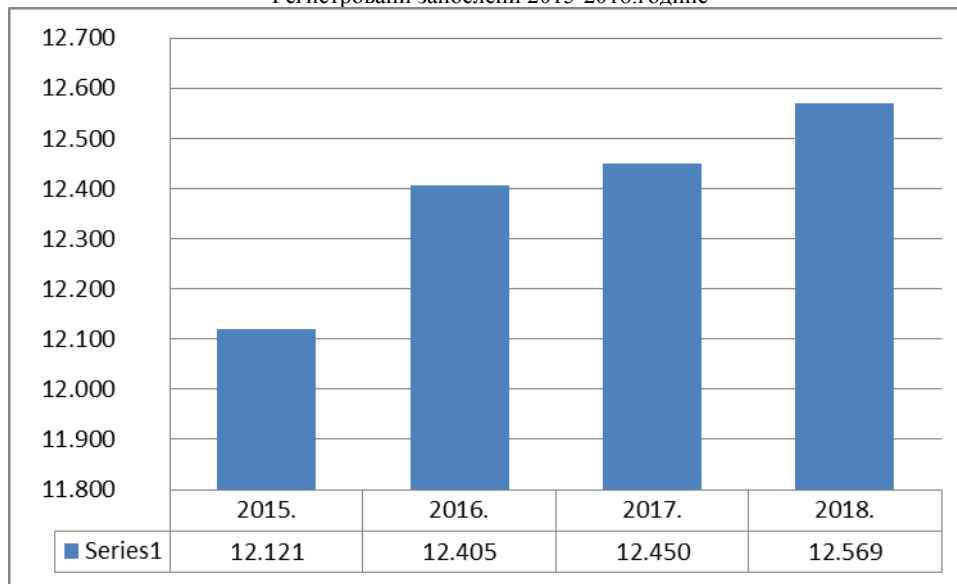
Становништво према старосним групама – Република Србија

За израду локалног акционог плана запошљавања посебно су важни подаци о расположивом радном контингенту становништва старости од 15 до 64 године. у Бору ова категорија заузима 66,17 % од укупног броја становника тј. 29.951 лица. Ради поређења, републички просек износи 65,5 %, просек Региона Јужне и Источне Србије 64,72 а борске области 63,50 %.

Анализа стања запослености и незапослености у Бору

1. Познати статистички подаци о запослености у Бору односе се на годишњи просек за 2018 .годину. Годишњи просек запослених био је 12.569 лица, од чега је 10.830 лица запослено у правним лицима - привредна друштва, предузећа и установе, 1.627 лица су предузетници и лица која раде код њих и 112 лица су регистровани пољопривредници

Регистровани запослени 2015-2018.године

Упоредни преглед броја запослених лица по секторима и према општини рада, према подацима Републичког завода за статистику, био је следећи:

I

2015. 2016. 2017. 2018

1. Прерађивачка индустрија	2.331	2.658	2.366	2.452
2. Рударство	2.014	2.034	2.015	1.976
3. Здравствена и социјална заштита	1.219	1.060	1.055	1.053
4. Трговина и поправка моторних возила	1.151	1.430	1.382	1.333
5. Образовање	880	985	975	965
6. Државна управа и обавезно соц.осиг.	672	758	774	770
7. Саобраћај и складиштење	734	594	766	752
8. Стручне, научне и техничке делатности	436	398	452	526
9. Снабдевање водом, управљ.отп.водама	463	340	341	320
10. Административне и помоћне усл. дел.	519	330	314	317
11. Грађевинарство	243	305	439	527
12. Снабдевање електр. енергијом, гасом и паром	400	288	374	359
13. Услуге смештаја и исхране	276	275	280	319
14. Уметност, забава и рекреација	226	254	249	250
15. Остале услужне делатности	151	165	166	172
16. Финансијске делатности	34	160	160	142
17. Информисање и комуникације	142	133	129	126
18. Пољопривреда, шумарство и рибарство	61	69	60	67
19. Пословање некретнинама	9	24	25	31

Укупно: I 11.961 12.260 12.321 12.457

Од тога:

- запослени у правним лицима 10.226 10.805 10.820 10.830

- предузетници и запослени код њих 1.735 1.455 1.501 1.627

II Регистровани пољопривредници 160 145 129 112

III Укупно I + II 12.121 12.405 12.450 12.569

У погледу запослености, као и претходних година, доминирају два производна сектора: прерађивачка индустрија и рударство као и сектор за трговину и поправку моторних возила. У друштвеним делатностима највише упослених лица је у сектору здравствене и социјалне заштите, сектору за образовање и сектору државне управе и обавезног социјалног осигурања.

До значајног повећања запослености је дошло у сектору стручних, научних и техничких делатности, сектору за грађевинарство и услуге смештаја и исхране као и пословање некретнинама. Све ово се може посматрати као пратеће активности изградње нових и проширења постојећих рудних капацитета.

Недовољно заступљени сектори су и поред повећања учешћа
- услуге смештаја и исхране и

- остале услужне делатности

У сектору за информисање и комуникације је константно смањење запослености из године у годину што се може повезати са одласком стручњака у веће градове и у стране земље због боље зараде.

Константно смањивање регистрованих пољопривредника се наставило и у 2018. години.

Треба истаћи да од укупно запослених, предузетници упошљавају тек 13 % радне снаге што довољно говори о неразвијености ове области у Бору док је нпр. у Неготину тај проценат 27%, у Кладову 18,4 а у Мајданпеку изнад 14%.

Републички завод за статистику објављује податке о регистрованој запослености према Централном регистру обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО). Развијена је методологија заснована на комбиновању података ЦРОСО и Статистичког пословног регистра (СПР). Преласком на овакав извор података проширује се обухват броја запослених тако да се под појмом запослени подразумевају лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о привременим и повременим пословима; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

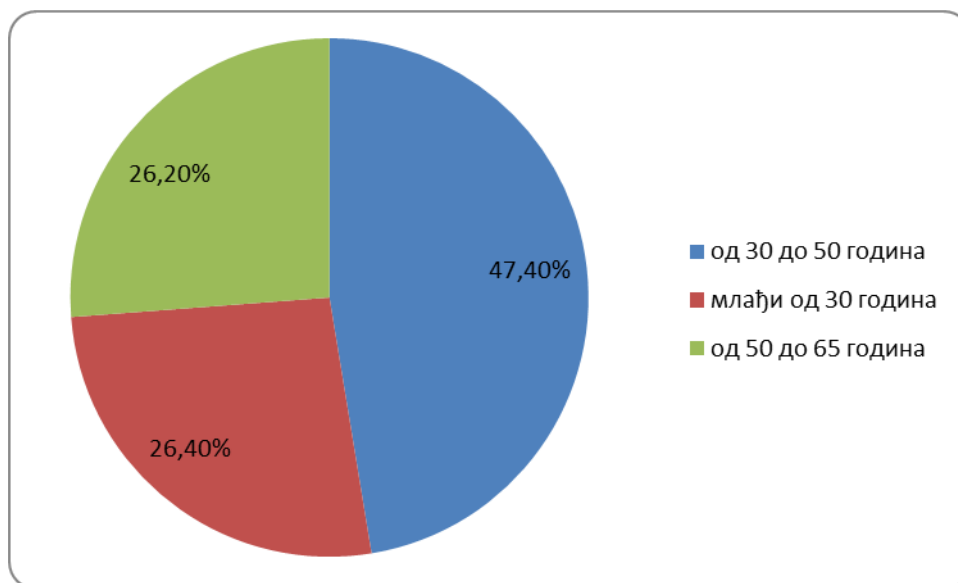
2. Проблем незапослености један је од кључних приоритета и он се негативно одражава на све друге сегменте друштвене заједнице и на све старосне структуре.

Статистички подаци Националне службе за запошљавање на крају месеца децембра 2019. године, показују да у Бору има 4.306 незапослених лица што је у односу на исти месец претходне године када је број незапослених био 4.784 лица, значајно смањење од 10%, али је и даље висок степен незапослености у односу на укупан број радно способног становништва.

Од укупно незапослених 60,98% су жене или 2.626 особа.

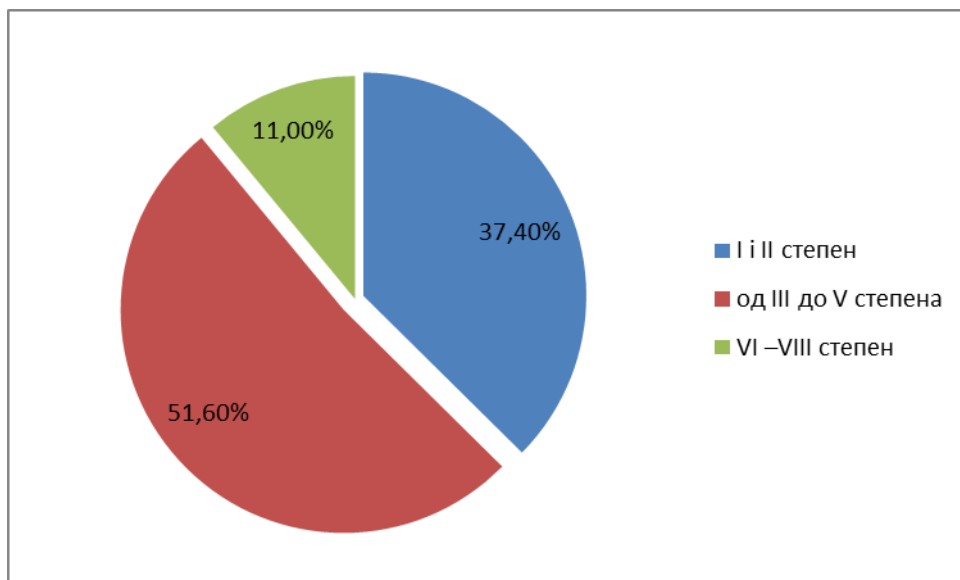
У старосној структури највећи удео имају они незапослени који су стари између 30 и 50 година којих има 2.040 тј. 47,4%. Следе млађи од 30 година који чине 26,4 % или бројчано 1.138 лица. Незапослених од 50 до 65 година има 1.128 тј. 26,2%

Структура незапослених лица по старосним групама

У структури незапослених према степену стручне спреме, преовлађују лица са квалификацијама од III до V степена стручне спреме којих има укупно 2.220 или 51,6%. По бројности на другом месту су лица са најнижим квалификацијама, тј. са I и II степеном којих на евиденцији НСЗ има 1.609 што је 37,4% од укупног броја незапослених; затим следе незапослени са VI – VIII степеном стручне спреме којих укупно има 11,0% односно 477 лица.

Структура незапослених по степену стручне спреме

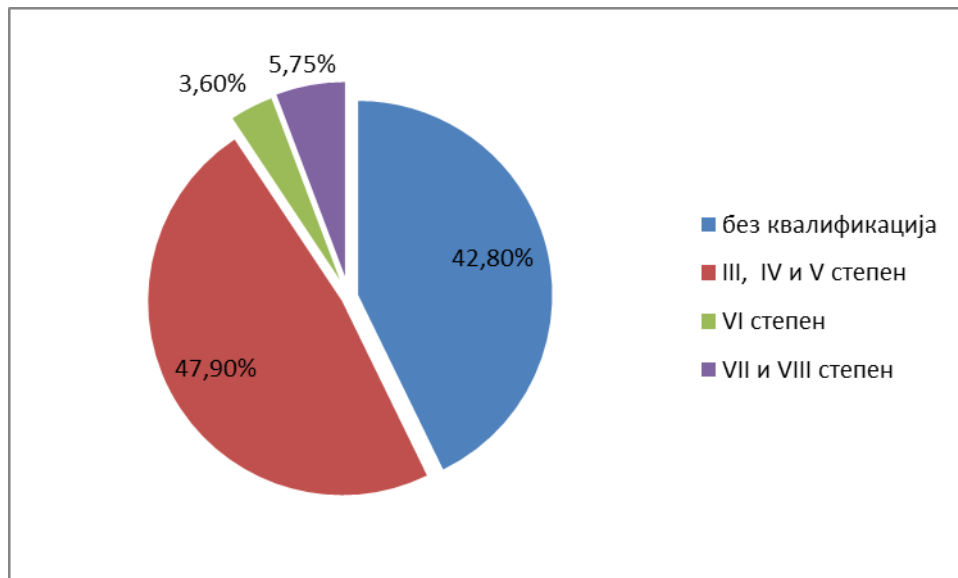

Посебан проблем у структури незапослених су тзв. дугорочно незапослени у које спадају они који на евиденцији незапослених чекају дуже од годину дана. Дугорочна незапосленост доводи до застаревања знања па се самим тим вероватноћа да они нађу посао стално смањује.

Према подацима из децембра 2019. г.у укупном броју незапослених, дугорочно незапослених лица има 2.852 тј. 66,2% од укупног броја незапослених.

Међу дугорочно незапосленим лицима преовлађују жене. Има их 1.852 што у процентима износи 64,94. У квалификационој структури дугорочно незапослених лица без квалификација има 42,8% или 1.220 лица; са III IV и V степеном стручне спреме 1.365 лица тј. 47,9%, са VI степеном 103 лица или 3,6%, са VII и VIII степеном 164 лица тј. 5,75%.

Дугорочно незапослена лица – структура по стручној спреми

Из ових података се види да незапосленост највише угрожава жене, лица са средњом стручном спремом, лица без квалификација, лица од 30 до 50 година старости, младе до 30 година итд.

Велики проблем представљају и незапослени који су у стању изражених социјалних потреба. Број корисника социјалне помоћи преко Центра за социјални рад који су радно способни се стално повећава. Међу незапосленима је и 215 оба незапослена родитеља, 209 самохраних родитеља, 269 Рома, 265 особа које су биле технолошки вишак, 178 особа са инвалидитетом итд.

Пратећи проблем незапослености су: застаревање знања због дугог чекања на посао, ниска мотивисаност за запошљавање у другом занимању, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица итд.

Анализа социо-економске ситуације

Проблем незапослености у Бору и даље је узрокован превасходно карактером привредне структуре града (капитално интензивна рударска и металуршка производња) уз истовремено релативно споро превазилажење моноструктурног карактера привреде односно активирање других привредних области као што су туризам, пољопривреда, прерада дрвета, рециклажна индустрија, производња неметала, различитих услуга, а посебно спор развој сектора МСП. Инвестиције су претежно усмерене на носеће привредне гране рударства и металургије док су недовољне у другим привредним областима, тзв. алтернативним привредним гранама.

И поред тога, последњих година започеле су неке активности у развоју алтернативних привредних грана, као што је туризам, прерађивачке и рециклажне индустрије, пољопривреде и др.

Донети су планови генералне регулације туристичких простора Брестовачка бања- Борско језеро, планина Стол и Црни врх, чиме су створени плански услови за веће инвестирање у развој туризма на овим просторима. Донет је и план генералне регулације за насеље Бор у коме су дефинисани простори за развој индустрије.

Веома битан за развој привреде Града Бора је и пројекат Завршетак индустријске зоне Бор, чији је предлагач Град Бор, а који се налази у ужем кругу пројеката за финансирање из средстава фондова ЕУ. Завршетком овог пројекта Град ће потенцијалним инвеститорима моћи да понуди инфраструктурно опремљен простор за изградњу објеката пословне намене, чиме се отварају нове могућности за развој привреде како Бора, тако и целог региона. Самим тим отварају се нове шансе за запошљавање. Планом генералне регулације градског насеља Бор предвиђен је простор за проширење индустријске зоне.

У намери да олакша пословање предузетницима и привредним друштвима Градска управа Бор у свом Услужном центру поседује Канцеларију за пријем докумената за регистрацију предузетника. У оквиру ове Канцеларије врши се пријем захтева и дају инструкције везане за регистрацију, гашење и остале промене које се тичу привредних друштава и предузетника а које су у надлежности АПР. У граду функционише Бизнис инкубатор центар са задатком да подстиче развој предузетништва који већ годинама има капацитете за подршку само 10 малих предузетника, што је апсолутно недовољно за потребе подстицаја развоју предузетништва и МСП.

У школској 2019/2020. години се стипендира 38 студента основних академских студија и 6 студента мастер академских студија.

Започете су и бројне активности на повезивању образовних институција и тржишта рада, посебно кроз развој дуалног образовања. Средње стручне школе уводе нове смерове на захтев привреде. У оквиру Техничке школе функционише Регионални центар за континуирано образовање одраслих, који је стекао значајно искуство кроз реализацију бројних програма краткотрајних стручних обука и преквалификација. У оквиру Предузећа за радно оспособљавање и рехабилитацију инвалида ("заштитна радионица") реализује се радно оспособљавање, рехабилитација и запошљавање ОСИ. Више од две деценије у Бору делује и Центар за талентоване и надарене ученике а више година уназад промовишу се природне и техничке науке кроз организацију фестивала наука и другог научних манифестација. Кроз вишегодишњу реализацију пројекта Министарства просвете, омладине и запошљавања и ГИЗ реализује се систем каријерног вођења и саветовања, односно професионалне оријентације у који су, поред НСЗ, укључене све основне школе, Канцеларија за младе као и средње школе и факултет, предузећа и јавне установе, НВО и друге институције.

Незапосленост је изузетно значајан проблем за Град Бор чијем решавању се и у наредним годинама мора прилазити још организованије, одлучније и одговорније уз ангажовање много већих сопствених ресурса као значајној допуни мера и средстава који се усмеравају са националног нивоа.

Најзначајнији пројекти који треба да обезбеде даље смањење незапослености у граду Бору а тиме и да допринесу бржем економском развоју и подизању животног стандарда становништва су:

1. **Пројекти отварања нових и проширења постојећих рудника (кроз улагања стране рударске компаније ЗиЈин из Кине) -** новог рудника бакра и злата Чукару Пеку, проширења површинског копа Велики Кривељ, отварање новог рудника Церово 2, припреме за отварања лежишта бакра Борска река.

2. **Пројекти даљег развоја производње и прераде бакра** и пратећих капацитета - почетак реконструкције и проширења топионице, изградња још једне фабрике сумпорне киселине, нове електролизе, новог погона за производњу техничког кисеоника и др.

3. **Пројекти развоја алтернативних привредних грана**, превасходно туризма, ИКТ индустрије, рециклажних индустрија, услуга, радно интензивних индустрија, пољопривреде, трговине и других области у којима је могуће отворити већи број нових радних места, посебно кроз **развој индустријске зоне и предузетништва ослоњеног на развој носеће привредне гране производње и прераде бакра, развој тзв. зелене економије и др.** Такође неопходно је наставити са решавањем имовинско-правних односа и активирањем до сада недовољно искоришћених просторних капацитета предузећа у стечају, изградњу објеката ван функције, недовољно коришћених објеката и др. (Центроисток, Експрес, Капија Бора, Борпромет, Брестовачка бања и др.)

4. **Пројекти развоја науке - активирање научног потенцијала Института за рударство и металургију и Техничког факултета, као и знања и искуства значајне концентрације инжењерског кадра и других стручњака у Бору, који треба да дају већи допринос како привредном тако и укупном развоју града.**

5. **Пројекат Технолошког инкубатора у Бору** који ће бити усмерен пре свега на металски сектор а који ће представљати, осим локације за подршку пословне инкубације и место за трансфер знања и нових технологија за цео регион источне Србије. Управљаће протоком знања и технологија између факултета, института, компанија, тржишта а све уз подршку заинтересованих локалних самоуправа из региона, привреде организација за подршку развоју и државних институција.

6. **Пројекти даље реформе свих нивоа образовања, посебно увођењем нових области дуалног образовања у средње школа али и на факултету,** који треба да омогуће тешње повезивање са потребама тржишта рада. Посебно је важно што пре започети са образовањем и обуком стручних кадрова потребних за развој рударства и металургије, као и алтернативних привредних грана, како њихов развој не би успорио недостатак квалификоване радне снаге.

7. **Пројекат даље децентрализације решавања проблема незапослености** који треба да омогући веће учешће локалне заједнице његовом решавању прилагођено специфичностима, потребама и могућностима града Бора, уз истовремено повезивање са суседним локалним самоуправама. Такође кроз **унапређења рада филијале Националне службе запошљавања** кроз њену децентрализацију и прилагођавање активности локалним потребама.

V ПРИОРИТЕТИ И МЕРЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

Град Бор је решавање проблема незапослености и веће запошљавање дефинисао као један од својих кључних приоритета, те је зато и одређен да реализује своју посебну локалну стратегију запошљавања са нагласком на акционом плану њене имплементације. Имплементационе мере су усмерене да обезбеде повећану запошљивост кроз бољу организованост и повезаност заједничким програмима свих постојећих институција које делују на подручју запошљавања.

Приликом дефинисања приоритета и мера политике запошљавања у граду, пошло се и од основних циљева политике запошљавања на националном нивоу утврђених у Националном акционом плану запошљавања (НАПЗ) за 2020. годину.

Утврђени су следећи приоритети:

1. подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица

2. унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и

3. унапређење институција запошљавања

У 2020. години одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију НАПЗ и то:

1. Програм стручне праксе,
2. Програм приправника за младе са високим образовањем,
3. програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове и дугорочно незапослене
4. Обука на захтев послодавца
5. Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих из једне или више категорија у складу са потребама локалног тржишта и наведених у ЛАПЗ-у.
6. Субвенције за samozapošljavanje у делатностима у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ-у
7. Јавне радове у које се могу укључити лица из свих категорија теже запошљивих у складу са ЛАПЗ-ом за јединице локалне самоуправе које према степену развијености утврђеним од стране Владе припадају трећој и четвртој групи развијености и за јавне радове за особе са инвалидитетом у свим јединицама локалне самоуправе

Јединице локалне самоуправе могу у складу са потребама локалног тржишта рада планирати и друге мере активне политике запошљавања, утврдити их у ЛАПЗ-у и реализацију финансирати у целости из средстава локалне самоуправе а НСЗ ће пружати стручну и техничку подршку

Према НАПЗ-у у 2020. години, а што је прихваћено у ЛАПЗ за 2020. годину за град Бор, приоритет при укључивању у мере активне политике запошљавања имају категорије теже запошљивих лица које обухватају:

- младе до 30 година старости,
- старије од 50 година,
- лица без квалификација и нискоквалификована лица,
- особе са инвалидитетом,
- Роме,
- кориснике новчане социјалне помоћи,
- дугорочно незапослене (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно оне дуже од 18)
- жене
- лица у статусу вишка запослених.

У мере треба укључити и остала теже запошљива лица као што су:

- млади у домском смештају хранитељским и старатељским породицама,
- избегла и расељена лица,
- повратници према споразуму о реадмисији
- самохрани родитељи
- оба незапослена супружника
- родитељи деце са сметњама у развоју
- бивши извршиоци кривичних дела
- жртве породичног насиља
- жртве трговине људима

ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ БОР

Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања
1. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА АКТИВНИМ МЕРАМА ЗАПОШЉАВАЊА И УКЉУЧИВАЊЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА			
1.1. Подстицати запошљавање у МСП			
1.1.1.Подстицај самозапошљавању	Око 19 лица	ЈСЗ, Филијала НСЗ КЈЕР	Буџет града и буџет РС
1.1.2.Подстицај самозапошљавању	Око 10 лица	ЈСЗ, Филијала НСЗ КЈЕР	Буџет града
1.1.3.Подстицај самозапошљавању	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.1.4.Субвенција послодавцима за нова радна места	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.2. Подстицати запошљавање младих			
1.2.1.Спровођење пакета услуга НСЗ за младе	По програму НСЗ	Филијала НСЗ, ЈСЗ, Канцеларија за младе	Буџет РС
1.2.2.Стручна пракса	Око 32 лица	Филијала НСЗ, ЈСЗ, КЈЕР	Буџет града
1.2.3.Стручна пракса	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.3. Остале активне мере			
1.3.1.Јавни радови	Око 157 лица	ЈСЗ НСЗ	Буџет града
1.3.2.Јавни радови	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.3.3. Субвенција запошљавања ОСИ	Квота НСЗ	Филијала НСЗ	Посебан буџетски фонд РС
1.3.4. Сајам запошљавања	Организован сајам	Филијала НСЗ, ЈСЗ	Буџет РС
1.3.5.Стицање практичних знања	Квота НСЗ	Филијала НСЗ Филијала НСЗ	Буџет РС
1.3.6. Друге мере из програма НСЗ	Смањење броја незапослених	Филијала НСЗ	Буџет РС
2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ			
2.1. Повезивање образовања и тржишта рада			
2.1.1. Функционално основно образовање одраслих	По програму Министарства просвете	ОШ "Бук Караџић" и Филијала НСЗ	Министарство просвете НСЗ Буџет града
2.1.2. Усаглашавање уписне политике средњих школа	Школовање за тражена занимања	Школска управа, Органи управе Града, ЈСЗ, послодавци	
2.1.3. Стручна пракса ученика и студената	Већа оспособљеност за рад у струци	Школе и послодавци	
2.1.4. Стипендирање студената	Помоћ при школовању студената са високом просечном оценом	Комисија за стипендирање, ЈСЗ	Буџет града
2.1.5. Подстицај талентованим ученицима и студентима	По програму Министратва просвете	Регионални центар за таленте Бор, ЈСЗ	Буџет града Министарства просвете и омладине
2.1.6. Подршка образовним активностима НВО у функцији образовања и предузетничког оспособљавања	По одобреним пројектима	НВО	Буџет града, Одговарајућа министарства, Донатори
2.2. Каријерно саветовање и вођење - Професионална оријентација			
2.2.1. Реализација програма ПО и каталога услуга у основним школама	Урађени и реализовани програми ПО и Каталога услуга ПО у свим основним школама	Базичне основне школе	Министарство просвете, пројекат, Буџет града, Донатори

2.2.2. Развој ПО у средњим школама	Реализација програма ПО и Каталога услуга ПО у свим средњим школама	Средње школе и Канцеларија за младе, , ученичке организације	Министарство просвете, пројекат, Буџет града Донатори
2.2.3. Развој ПО на факултету	Реализација Каталога услуга ПО	Технички факултет, Канцеларија за младе, студентске организације и остале НВО НСЗ	Министарство просвете, Београдски универзитет, Буџет града, Донатори Буџет РС
2.2.4.Развој ПО у НСЗ			
2.2.5. Фестивал природних и техничких наука и Ноћ истраживача	Подигнута мотивација ученика за области природних и техничких наука	Технички факултет, Техничка школа, ОШ 3. октобар, ДМИ Бор Остали организатори	Министарства Донаторска средства, град, средства организатора
2.3. Додатно образовање и обуке			
2.3.1. Континуирано образовање одраслих	Повећана могућност задржавања и налажења посла	Регионални центар за континуирано образовање одраслих . Техничка школа	НСЗ, послодавци, заинтересовани појединци
2.3.2. Обука за предузетништво	Боља информисаност и већа предзнања за успешнији почетак пословања заинтересованих	Филијала НСЗ, образовне и друге институције и НВО	Буџет РС, Буџет града, донације
3. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ЗАПОШЉАВАЊА			
3.1. Јачање капацитета ЛСЗ и проширење области деловања на образовање одраслих	Развијено партнерство, оспособљени чланови, проширена област деловања на образовање одраслих	Органи Града	Буџет града, Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.2. Јачање капацитета Филијале НСЗ	Децентрализован рад НСЗ, оспособљени стручњаци	Министарство за социјалну политику и запошљавање	Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.3 Унапређење рада Бизнис инкубатор центра	Унапређен рад Бизнис инкубатор центра	Органи Града, БИЦ, Удружење предузетника	Буџет града
3.4. Технолошки инкубатор у Бору	Трансфер знања и нових технологија за источну Србију	БИЦ, Факултет, Институт, градска управа, привредни субјекти	Буџет града, донатори
3.5. Развој модела интегрисаних услуга запошљавања	Развијено партнерство, развијени модели	ЛСЗ, Филијала НСЗ, Центар за социјални рад, школе	Буџет РС, Буџет града
3.5. Уграђивање и повезивање политике запошљавања са другим политикама и документима, посебно са Стратегијом за локални одрживи развој	Предуслови за ефикаснију политику запошљавања	ЛСЗ, органи Града	Буџет града, ИПА и друге донације

VI ФИНАНСИРАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНИХ МЕРА

У буџету Града Бора за 2020. годину, кроз посебне ставке буџета за подстицај запошљавању, планирана су средства у износу од 30.000.000,00 динара.

На основу сагледавања и анализе прикупљених података везаних за Град Бор, предложене су мере које ће се финансирати.Из средстава по ЛАПЗ-у финансираће се следеће финансијске приоритетне мере за 2019.годину:

1.Субвенција за samozapošljavanje – са намером да се ојача приватни сектор који у Бору знатно заостаје и у запошљавању учествује са свега 13%. С обзиром да се за 2020. годину не очекује значајније отварање нових радних места у

државном сектору, очекује се да би у будућности приватни сектор могао да креира значајно више нових радних места. Мера је применљива за широки обухват незапослених лица која имају добре пословне идеје па је подједнако могу користити и жене, млади, лица са различитим квалификацијама и различите старосне доби.

Локални савет за запошљавање је одлучио да предложи улагање средстава у ову меру на следећи начин:

- Половина средстава ће ићи на суфинансирање из републичког буџета
- Део средстава ће ићи као учешће у пројекту из домена добре управе
- Део средстава ће се утрошити за самостално финансирање где ће НСЗ пружити стручну и техничку подршку.

Средства ће се одобравати за оснивање радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, под условом да је лице на евиденцији НСЗ и да је завршило обуку за предузетништво код НСЗ или неке друге одговарајуће институције. Поред овог вида подстицаја предузетништва, очекује се и да шири друштвена заједница предузме и низ других мера како би ова мера дала очекиване резултате.

2. Јавни радови – мера која се добро показала свих претходних година. Ови радови су друштвено корисни за град и доприносе решавању еколошких, инфраструктурних и социјалних проблема и у складу са пројектима одобраваће се ангажовање лица из свих категорија теже запошљивих. У реализацији ове мере моћи ће да учествују послодавци који се континуирано финансирају из градског или републичког буџета.

За меру се не тражи учешће из републичког буџета. Град ће самостално финансирати меру а НСЗ-Филијала Бор ће пружити стручну и техничку подршку.

3. Програм стручне праксе - подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци за које је стечено одговарајуће образовање-квалификација ради обављања приправничког стажа односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом или правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.

За меру се могу пријавити послодавци из државног и мешовитог сектора.

Град ће самостално финансирати ову меру а НСЗ ће пружити стручну и техничку подршку.

ТАБЕЛА ФИНАНСИРАЊА ПРИОРИТЕТНИХ МЕРА ЗА 2020. ГОДИНУ

Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Износ средстава
Мере које ће суфинансирати и Република Србија				
1.1. Субвенција за самозапошљавање	Око 19 лица ће регистровати делатност	ЛСЗ, Филијала НСЗ, КЛЕР	Буџет Града Буџет РС	2.500.000,00 + средства из буџета РС
2. Мере које ће самостално финансирати град				
2.1. Јавни радови	Око 157 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	17.500.000,00
2.2. Стручна пракса	Око 32 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	7.500.000,00
2.3. Субвенција за самозапошљавање	Око 6 лица ће регистровати делатност	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	1.500.000,00
2.4. Кофинансирање Пројекта из домена добре управе	око пет жена из руралних средина ће регистровати делатност	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	1.000.000,00
УКУПНО:	Око 219 лица			30.000.000,00 + Средства из буџета РС

Уколико средства за суфинансирање не буду обезбеђена по основу конкурса Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику, биће утрошена средства обезбеђена у буџету града, уз сагледавање потреба и могућности иницирања одговарајућег ребаланса буџета односно повећања наменских средстава у буџету града.

Остале активне мере, активности у областима унапређења квалитета људских ресурса и унапређења институција запошљавања, финансираће се из средстава НСЗ, различитих ставки републичког буџета и буџета града које се односе на образовање, социјалну заштиту, активности младих, рад органа и др., из средстава донација или припадају тзв. нефинансијским мерама и активностима

VII МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА ЛАПЗ ГРАДА БОРА ЗА 2020.ГОДИНУ

Локални акциони план запошљавања града Бора за 2020. биће реализован непосредно кроз имплементацију његових приоритета, мера и активности, као и преко посебних пројеката, мера и активности других сродних стратегија и планова, нарочито локалне стратегије одрживог развоја чија је израда у току. Као и протеклих година реализацију Локалног акционог плана запошљавања Бор пратиће континуирано Локални савет запошљавања, као превасходно стручно радно тело Скупштине града Бора, настојећи да остварује сарадњу са осталим сличним телима града (Савет за социјалну политику, за младе, социјално-економски савет и др.) и укључујући у свој рад (састанке, радне групе, истраживања, иницијативе, анализе, активности..) зависно од теме и њиховог интересовања и представнике свих других субјеката.

Обзиром на и даље изражен проблем незапослености у граду и ограниченост расположивих средстава у градском буџету за подстицај запошљавања, Локални савет за запошљавање ће иницирати стално ажурирање приоритетних мера за подстицај запошљавању и повећање потребних средстава кроз одговарајуће допуне ЛАПЗ, ребалансе буџета града, повезивање и обједињавање различитих позиција градског буџета, обезбеђивање средстава преко државних субвенција, донација, ИПА и осталих програма ЕУ.

Евалуација реализације Локалног акционог плана запошљавања вршиће се континуирано при чему ће се сарађивати са партнерима, посебно приликом покретања захтева за ребалансом буџета града, израде пројекта и конкурисања за средства донатора. Комплетна оцена реализације Локалног акционог плана запошљавања за 2020.годину биће дата у оквиру израде и доношења ЛАПЗ-а за 2020.годину.

Локални акциони план запошљавања града Бора објавити у "Службеном листу града Бора".